

Poslanci schválili návrh zákona o úrazovém pojištění zaměstnanců

Poslanecká sněmovna schválila návrh zákona o úrazovém pojištění zaměstnanců. Cílem nového zákona, který vejde v účinnost 1. 1. 2008, je výrazně motivovat zaměstnavatele i zaměstnance k vytváření co nejlepších podmínek pro bezpečnou práci. Novou právní normu musí ještě posoudit Senát a podepsat prezident.

V roce 2004 (výsledky za rok 2005 ještě nemá MPSV k dispozici) došlo v České republice ke 109 243 pracovním úrazům. Nevyhovující pracovní prostředí bylo příčinou 1 329 nemocí z povolání. O život přišlo v práci 187 lidí. Podle údajů Ministerstva financí (MF) zaplatili zaměstnavatelé v roce 2004 4 550 996 000 Kč na úrazové pojištění. Ve stejném roce pojišťovny vyplatily 2 595 634 000 korun.

Odpovědnost za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání nesou zaměstnavatelé. V České republice funguje v současné době systém, jehož parametry určuje stát a podle kterého jsou zaměstnavatelé povinni pojistit se u některé ze dvou komerčních pojišťoven, které stanoví zákoník práce – u České pojišťovny nebo Pojišťovny Kooperativa. Výše pojistného se odvíjí podle okruhu ekonomických činností firmy. V případě, že dojde k pracovnímu úrazu, dostávají poškození zaměstnanci pojistné plnění od pojišťoven převážně prostřednictvím svých zaměstnavatelů. Průměrná doba plnění je 19 let. Zaměstnanec je odškodňován za újmu, která mu vznikla pracovním úrazem nebo nemocí z povolání.

Současný systém dostatečně nemotivuje postižené zaměstnance k další práci a nemotivuje ani zaměstnavatele k přijímání účinných opatření, která by předcházela vzniku pracovních úrazů a nemocí z povolání. Zákonem stanovenou povinností firem pojistit se u dvou komerčních pojišťoven vytýkala ČR i Evropská unie. Podle ní tento postup nezajišťuje rovnost.

Reálně existují jen dvě varianty řešení:

- a) na bázi komerční, kdy by byly do okruhu pojišťoven, u kterých se zaměstnavatelé pojistí, zahrnuty všechny pojišťovny,
- b) nebo na bázi sociálního pojištění, které bude spravovat státní nebo veřejná instituce. Tuto variantu zvolilo při přípravě návrhu zákona i MPSV.

Nová právní úprava zavede do českého systému pojištění prvky, které se standardně vyskytují v systému úrazového pojištění ve vyspělých zemích. Návrh zákona posiluje právní jistoty zaměstnanců i zaměstnavatelů a vytváří předpoklady pro dlouhodobou stabilitu úrazového pojištění za finančně přijatelných podmínek.

Pokud návrh zákona projde celým schvalovacím procesem, nebude už v budoucnu existovat pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání, ale forma sociálního úrazového pojištění s vlastním systémem poskytovaných dávek, což celý systém zprůhlední. Odpovědnost za škodu způsobenou na zdraví pracovním úrazem

nebo nemocí z povolání se tak přenesou z oblasti pracovněprávní do systému sociálního zabezpečení, a to formou dávek úrazového pojištění.

Odpovědnost za provádění úrazového pojištění zaměstnanců přejde na stát a změní se také charakter pojištění. **Úrazové pojištění bude provádět Česká správa sociálního zabezpečení (ČSSZ)**, která provádí i jiné druhy sociálního pojištění. Zaměstnavatelé jí budou odvádět pojistné ve stejné výši jako dosud a ČSSZ zajistí v této oblasti stejný režim, který dnes platí v oblasti sociálního pojištění. Na základě poškození zdraví pracovním úrazem nebo nemocí z povolání bude **vyplácet dávky z úrazového pojištění přímo poškozeným zaměstnancům**.

Takové řešení zajistí dlouhodobou jistotu při výplatě dávek lidem, kteří utrpěli úraz v práci nebo mají nemoc z povolání. **Poskytovaná dávka (renta) už nebude vázána na částečný nebo plný invalidní důchod**, na který jim vznikl nárok na základě úrazu nebo nemoci z povolání. **Navíc si lidé, kteří rentu pobírají, budou moci přivydělávat, aniž by se jim výše dávky o tento přivýdělek snížila, jako je tomu dnes**.

ČSSZ bude zajišťovat výběr pojistného, výplatu dávek, povede jednotnou evidenci a bude také kontrolovat, zda zaměstnavatelé plní v této oblasti své povinnosti. **Úrazové pojištění bude ČSSZ spravovat odděleně od ostatních druhů pojištění. Tím se sníží náklady** na provoz, správu pojištění a v neposlední řadě také počet neplatičů pojistného. To umožní zavedení preventivních aktivit a převzetí výplaty starých závazků (rent) od roku 1993, kdy bylo zákonné úrazové pojištění zavedeno. ČSSZ připraví každý rok pojistný plán, který projedná se zástupci sociálních partnerů a poté ho předloží vládě ke schválení.

Návrh zákona zvyšuje jednorázové odškodnění pozůstalých. V případě, že zaměstnanec (zaměstnankyně) zemře na následky pracovního úrazu, dostane jeho **manželka či manžel 240 000 Kč** (v současnosti je to 50 tis. Kč). **Stejnou částku dostane i dítě** (dnes dostává 80 tis. Kč).

Nový zákon bude také zvýhodňovat zaměstnavatele, kteří budou zvyšovat úroveň bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Vývoj počtu a závažnosti úrazů a nemocí z povolání by měly odrážet případné slevy či přírážky na pojistném. **Nový systém úrazového pojištění zaměstnanců přebírá všechny dosavadní vyplácené renty od roku 1993 a garantuje, že se jejich výše oproti současnosti nezmění.** Tyto renty nebudou podléhat přezkoumání zdravotního poškození pro účely úrazového pojištění po dobu 10 let (ochranná doba nároku). Efektivní úrazové pojištění bude vedle sociální úlohy plnit i úlohu preventivní a také rehabilitační (návrat poškozeného do pracovního procesu).

Kateřina Beránková, tisková mluvčí MPSV

Ministerstvo práce a sociálních věcí vzniklo v roce 1990. Do jeho kompetence spadá sociální politika (problematika zdravotně postižených, sociální služby, sociální dávky, rodinná politika apod.), sociální pojištění (důchody, nemocenské, apod.), oblast zaměstnanosti (trh práce, podpora zaměstnanosti, zahraniční zaměstnanost apod.), pracovněprávní legislativa, bezpečnost a ochrana zdraví při práci, rovnost žen a mužů, migrace a integrace cizinců, oblast čerpání finanční pomoci z ESF, atd. K 1. lednu 2005 činil počet systemizovaných pracovních míst v celém resortu práce a sociálních věcí 18 194. Mezi organizace, které MPSV metodicky řídí, patří úřady práce, Česká správa sociálního zabezpečení, Státní úřad inspekce práce, inspektoráty práce, Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí. MPSV přímo spravuje pět ústavů sociální péče - DÚSP Tloskov, ÚSP Zbůch, ÚSP Brno-Chrlice, ÚSP Brno-Královo Pole a ÚSP Hrabyně. Mezi příspěvkové organizace v resortu patří Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, Institut výchovy bezpečnosti práce a Výzkumný ústav bezpečnosti práce.